

היבטים לשוניים בפרשת בלק סט

דקדוקי קריאה בפרשת בלק ובהפטרה ובראשון של פינחס

כב ג כִּי רַב-הוּא: טעם מונח בתיבת כִּי בלבד, אין לצרף לה את התיבה רַב הבאה אחריה.
כב ד אֵת יֶרֶק הַשָּׂדֶה: טעם טפחא בתיבת אֵת
כב ה פְּתוּרָה: הטעמה בת"ו, במלעיל
כב ו וְעַתָּה: הקורא את הע"ן כמו אל"ף משנה את משמעות הכתוב. אָרְה-לִי: העמדה קלה באל"ף. וְאַגְרִשְׁנוּ: הר"ש בשווא נע ולא בחטף
כב ח וְהִשְׁבַּתִּי: מלרע
כב יא קָבָה-לִי: העמדה קלה בקו"ף
כב יב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-בְּלָעָם: יש לשים לב לטעמים בפסוק זה, רבים הקוראים המתבלבלים וקוראים מרכא-טפחא כבר בתחילתו. הדבר נובע מכך שהאתנח ¹ , קוטע את דברי הבורא אל בלעם באמצע ומחלק את הדיבור לשניים: לֹא תִלְדוּ עִמָּהֶם לֹא תֵאָר אֶת-הָעָם
כב טז וַיֹּאמְרוּ לוֹ: טעם נסוג אחור ליו"ד
כב יז קָבָה-לִי מוקפות וגעיא בקו"ף ולא מונח, כמו בפסוק יא אֶעֱשֶׂה: נחץ באל"ף (העמדה קלה) למנוע הבלעת הע"ן החטופה
כב כב וַיַּחַר-אַף: העמדה קלה ביו"ד מפני הגעיה שם, כן הדבר גם בהמשך
כב כח כִּי הִכִּיתֵנִי: התי"ו בפתח.
כב ל הַהֶסְבֵּן: געיה תחת הה"א הראשונה
כב לו כִּי בָא טעם מרכא במילה כי, המילים אינן מוקפות.
כב לז הָאֲמָנָם: בטעם זקף קטן.
כב לח הִנֵּה-בְּאֵתִי: געיה בה"א הראשונה
כג ג יִקְרָה: הר"ש בצירי.
כג ז מְהֵרֵי-קֶדֶם: הגעיה במ"ם ולא בה"א. לכן, ועל אף הקושי, הר"ש הראשונה בשווא נח
כג ט הֵן-עָם: המילים מוקפות, ולכן הה"א בסגול, כן הדבר גם בפסוק כד.
כג יג וְקִבְּנוּ-לִי: הקו"ף בקמץ קטן
כג טו אֶקְרָה כָּה: טעם נסוג אחור לקו"ף
כג יח וְשָׁמַע: רשאים לקרא את השי"ן בחטף, אך ראוי יותר לקרותה בשווא נע ²
כג כא וְתָרוּעַת מְלֶךְ: אין טעם נסוג אחור לרי"ש
כג כג לֹא-נָחַשׁ: במלעיל. מֵה-פָּעַל אֶל: טעם נסוג אחור לפ"א ³ .
כג כד וְכִאֲרִי: הכ"ף בפתח וכן הדבר בהמשך כד ט. עַד-יֵאָכַל טָרְף: טעם נסוג אחור ליו"ד
כג כה תִּקְבְּנוּ: הקו"ף בחטף קמץ
כג כז וְקִבְּתוּ: במלעיל
כג ג שְׂתֵם הָעֵין: שי"ן ימנית
כד ו כְּאֵהָלִים: הכ"ף בפתח ויש להיזהר לא להבליע את הגרוניות שלאחריה

¹ א"ה: הוסבר כמה פעמים שהפתיחה של הפסוק היא לפני האתנח. והאתנח חוצה את החלק העיקרי של הפסוק כלומר את דברי ה' אל בלעם.

² על פי תוכנת הכתר, השי"ן בחטף פתח, כן הדבר גם בתורה קדומה שמוסיף על כך בחלק הדקדוק שכך הוא הדבר 'לתפארת הקריאה'. ככלל, תנועה חטופה הבאה באות שאינה גרונית לרוב היא נקראת כשווא נע, והחטף אינו בא אלא על מנת לסמן את הנעת השווא.

³ כך לפי תוכנת הכתר. אך בתנ"ך קורן ועל פי תורה קדומה, הטיפחא בע"ן ולא בפ"א וכן הדבר בכל ספרי תימן. אנו הולכים לפי כ"י לניגוד ומהדורת ברויאר לפיהם **הטעם בפ"א**.

כד ז יזל-מִים: געיה ביו"ד. מַדְלִיּוֹ: הדל"ת בקמץ רחב ויש להאריך מעט בקריאתה, הלמ"ד בשוא נע. וְיָרִם: הוא"ו בשווא נע ובמלרע, הרי"ש בחולם. וְתַנְשֵׁא: הוא"ו בשווא נע, הנר"ן בפתח והשי"ן בדגש.

כד ט שָׁכַב כְּאֲרֵי וּכְלָבִיא מִי יְקִימֵנוּ: ההפסק במילה כְּאֲרֵי קטן לעומת ההפסק במילה וּכְלָבִיא כלומר מִי יְקִימֵנוּ מוסב על שניהם. מְבַרְכֶיךָ: הרי"ש בשווא נע ולא בחטף, כן הדבר גם בהמשך וְאַרְרִיךָ

כד יא וְעָתָה: יש להקפיד על קריאה נכונה של העי"ן, אחרת משבש את משמעות המקרא כד יז מִישְׂרָאֵל: המ"ם בחירק חסר, גם היו"ד אחריה בחירק חסר ובדגש חזק

כד יח עֲשֵׂה חֵיל: טעם נסוג אחור לעי"ן

כד יט וְיָרֵד: הוא"ו בשווא נע. רי"ש ודל"ת בשוא נח.

כד כב לְבַעַר קִיץ: טעם נסוג אחור לבי"ת. תְּשַׁבֵּד: כ"ף סופית דגושה

כה ג וַיִּצְמַד: במלעיל

כה ה וַיִּשָּׁב: הוא"ו בשווא נע ובמלרע, השי"ן בחולם

כה ז פִּינַחֶס: הנר"ן בשוא נע אחרי חירק מלא וכן הדבר בכל מקום

הפטרות בלק, מיכה ה-ו:

בפסוקים ח-יג כל הצורות הבאות במלרע: וְהִכְרַתִּי וְהֶאֱבַדְתִּי וְהִרְסֹתִי וְנָתַשְׁתִּי וְהִשְׁמַדְתִּי

ה ו יִיחַל: יו"ד ראשונה בשווא נע, יו"ד שנייה בפתח

ה ט וְהֶאֱבַדְתִּי: העמדה קלה בה"א למנוע הבלעת האל"ף החטופה

ה יא יְהִי-לָךְ: געיה ביו"ד הראשונה

ו א וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת: יש להקפיד על הפרדת התיבות למי שאינו מבחין בקריאתו בין קמץ לפתח

ו ב מוֹסְדֵי אֶרֶץ: טעם נסוג אחור למ"ם, הסמ"ך בשווא נע

ו ג עֲנֵה בִי עֲנֵה במרכא והבי"ת אחריה רפויה^[4].

ו ד זָכַר-נָא: הכ"ף בקמץ קטן

ו ה לְמַעַן: בזקף גדול^[5]

ו ז בְּרַבְבוֹת: געיה ברי"ש והבי"ת הראשונה בשווא נע. נְחַלִּי-שָׁמֶן: העמדה קלה בנו"ן

ו ח וְאַהֲבַת חֶסֶד: הטעם נסוג לאל"ף

ראשון של פינחס:

כה יא בְּקִנְאוֹ: הנר"ן רפויה, עם זאת יש להשמיע את קטיעת האל"ף, לא – בְּקִנּוּ. וכן בְּקִנְאוֹתִי: ולא – בְּקִינֹתִי.

כה יב שְׁלוֹם: בחלק מספרי התורה הוא"ו של 'שלום' קטועה

כה יג וְהִיְתָה לוֹ: טעם נסוג אחור לה"א הראשונה ודגש חזק בלמ"ד מדין אתי מרחיק, עם זאת היו"ד בשוא נע. לְאֵלֶּהֶיּוֹ: האל"ף כלל אינה נשמעת

כה טו רֵאשׁ אֲמוֹת בֵּית-אָב בְּמִדְיָן הוּא: אין להתעכב על אָב, ויש להאיץ מעט את קריאת

[4] כן הוא בבו אשר (כא"צ) לנינגרד קהיר וששוון וכן הוא בתנ"ך ירושלים תשי"ג ובתיקון ההפטרות של פלדהיים אל נכון. למרבה הצער המדקדק בן זאב לפני כמאתיים שנה הגיה והפך את המרכא לטפחא והדגיש את הרפה. במצודתו נלכדו תנ"ך לטריס, היידנהיים, ותנ"ך קורן, בעקבותיהם כמה תיקוני קוראים.

[5] כן הוא במדויקים, כולל ירושלים תשי"ג ולנינגרד

התיבה בְּמִדְיָן להסמיכה לתיבה שלפניה שהרי הטפחא היא כאן המפסיק העיקרי
כה יח כִּי: במונח לא במקף. צְרִימִים: רי"ש ראשונה בשווא נע ולא בחטף. הַמְּנָה בטעם מרכא,
בְּיוֹם-הַמְּנָה הבית רפה. עַל-דְּבַר-פְּעוֹר: גם כאן וגם בהמשך הפסוק דְּבַר- במקף ולא במונח.
כו ג בְּעֶרְבָת: געיה בעי"ן והרי"ש בשווא נח.